

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Q[ue], ad vera co[n]tritione[m] requirit[ur] vera deliberatio q[...] ad tria. s.
vt p[...]ctor habeat veru[m] p[ro]positu[m] abstine[n]di: co[n]fitendi: ac
legitime satisfaciendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

fraterne. Vel respectu correctionis q̄ntū ad prelatos z p̄ncipes. Item Dauid iuuetus in psal. xliij. ait. Delicta iuuetutis mee z ignorātia meas ne meminer. Cū est etas em iuuetus teste Augustino sit etas periculosa plena foueis: obsessa laqueis: p̄ncipaliter ad malū: difficilis ad bonū: in qua feruet sanguis: z cupiscētia dominat. a cuius periculis soli illi euadūt q̄ dei misericordia liberant. Ideo orat Dauid Passiones iuuetiles z p̄cā p̄ ignorātia cōmissa sibi misericordit relaxari. Pa- ter ergo ex dicitis qualis de oblitis z ignoratis oportet habere generalē penitē- tudinē vel p̄rtitionē. Cōsequēt nō est p̄mittendū sed dilligent norandū q̄ virtus p̄uerantie requirit ad verā cōrtitionē: quia teste deuoto Bernardo Perseuerātia est que sola meret gloriā. sine qua nec q̄ pugnat/ victoriā nec pal- mā victor cōsequit. Tolle p̄uerātia nec obsequiū mercedē h̄z: nec b̄ficiū gra- tiam: nec laudez fortitudo. Deniq̄ nō qui inceperit sed qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. Dicimus ḡ q̄ dolor cōrtitionis nō finit nec finiri debet in hac vita. Rō huius est s̄m Thomā in. iij. li. iniaz di. xvij. vbi querit: Utrū hec vita sit cōrtitionis tēpus: vbi dicit: q̄ hō peccādo penā eternā meruit. z cō- tra deū qui est infinitus. Ita extigit vt dolor de offensa p̄ modo possibilē sit in finitus: vt scz eternitatē saltē vite hois habeat: cū eternitatē simpliciter habere nō possit: quia non pōt homo semp viuere. Volo dicere si hō in eternū in hac vita viueret in eternū de peccato dolere deberet. Et semp manere debet quan- tum ad detestationē in memoria p̄petrati delicti: Ideo si fuerit actualis recogni- ratio de peccato semp debet dolere z illud detestari: alioquin videt illd appro- bare z nouiter delinquere. Vbi dicit Hugo de sancto Victore prout allegat a sancto Thoma vbi sup. q̄ deus quando absoluit hominem a vinculo peccati ri ligat eum vinculo perpetue detestationis. Sed detestatio perpetua est diu/ plex. Quedā in habitu. z ad hanc tenet semp homo etiā post peccati perpetuā remissionē. Quedā vero est detestatio peccati in actu: z ad hanc nō tenet semp per peccator. Hinc Augu. in libro de vera z falsa penitētia. ca. xij. dr sic. Vbi em dolor finit: deficit penitētia. Et itez in eodē libro. ca. xix. ait. Cōtinue em dolendū est de peccato: quod declarat ipsa dictionis virtus. Penitere em est penitentiā tenere: vt semp puniat in se vlciscendo qd̄ cōmissit peccando. Hec Aug. Ideo Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē z dabo tibi coronam vite. Et Job. xxvij. ca. inqt. Donec deficiā nō recedā ab innocētia mea. Hec ibi. Est ḡ p̄seuerātia spūaliū gr̄az ac p̄tutū oim p̄seueratrix optima. Et sic p̄z q̄ necesse est peccatrici anie habere p̄rtitionē tā de oblitis q̄ ignoratis mortalibz: z q̄ vir- tus p̄seuerantie requirit ad verā p̄niam.

Perseue-
rancia re-
q̄rit ad p̄-
rtitionēz

Q, ad verā p̄rtitionē requirit vera deliberatio q̄ ad tria. s. vt pctōz habeat verū p̄positū abstinēdi: cōfitendi: ac legitime satisfaciendi.

¶ Quarto ad verā p̄rtitionē requirit debite satisfactionis deliberatio ac
q̄ verū p̄positū directū circa tria: videlicet abstinēdi: p̄fitēdi: ac legitime sa-
tisfaciēdi. Primo expedit vt pctōz habeat verū p̄positū abstinēdi a pec-
catis futuris. Nō em sufficit dolere de p̄teritis sed oino oportet voluntatē de
liberatā h̄re cauēdi a futuro. Esset quippe p̄radictio manifesta: dicere hoīem
posse de p̄teritis penitere sine p̄posito cauēdi a futuris. Huius ratio est: quia
cū oia peccata cōuentant ex parte auersiois a deo: nec tolli possint nisi p̄ reuer-
sionem ad ipm deū: sequeret q̄ hō ex vna parte esset cū deo. s. ex eo q̄ penitet et
ex alia parte cōtra deū z auersus ab eo. s. ex hoc q̄ placet ei aliquod peccatum
vel p̄teritū vel futurum. Sed esse cum deo z esse auersus ab eo simul z semel
implicat contradictionē. ergo nō est possibile q̄ hō vere peniteat nisi habeat

De contritione

possitū cauēdi a peccis futuris. Vñ Isido. in ij. li. de summo bo. c. xvj. q̄ p̄ba nō
tant de pe. di. iij. ca. Irrioz. dicit sic. Irrioz est nō penitēs q̄ adhuc agit qd̄ pe
niter: nec videt deū poscere subdit: sed subsannare supbus. Cantis reuersus
ad vomitū z penitēs ad peccm. Vult em̄ lachrymas indelēntē fundunt z pec
care nō desinūt. Et in fine eiusdē capituli de seipso Isido: ita ait. Quisq̄
culpā p̄teritas plorat hūc necesse est modū teneat vt sic admissa dīscar: ne te
rū stenda cōmittat. Ne mihi misero Isidoro q̄ z penitere retroacta negligo et
adhuc penitēda cōmitto. Hec Isido. Nota q̄ iste Isido: fuit ep̄us Hspalēsis
vtr̄ eruditissim⁹ atq̄ in secularib⁹ litteris nulli suo tpe secundus: q̄ nō min⁹ sciē
tate q̄ doctrina insignis p̄ omē corpus ecclē respicēdit. Hic dicit Isido: iu
nior ad differētā alteri⁹ Isidori sentozis ep̄i cordubensis. Qui nō dedignat
peccatorē se incusare: sicut solent grauissim⁹ viri: vt Hieronymus Augustin⁹
Anselmus Bernard⁹: qz scriptū est: q̄nto maior es humilia te in oib⁹: z coraz
deo inuenies gratiā. Sed ad p̄positū redeūdo dicim⁹ q̄ ad verā p̄tritionē re
quirit p̄positū abstīnēdi a peccis futuris. Hoc etiā p̄z in diffinitione p̄nie Am
brosij z Gregorij: q̄ diffinitio allegat a maḡo sniaz. a sc̄o Tho. a Petro de pa
lude: a Durādo in iij. li. sniaz. di. xliij. Et ponit de pe. di. iij. sic. Penitētia est
p̄terita mala plāgere z plāgenda itēz nō cōmittere. Que quidē diffinitio dat
p̄ duplicē actū. Prim⁹ actus est respectu p̄teriti. ideo d̄t q̄ p̄nia est p̄terita ma
la plāgere. Sc̄dus hō actus p̄nie est respectu futuri cū dicit. Et plāgenda itē
rū nō cōmittere. Et nota q̄ in hac diffinitione sumit plāctus p̄ dolore interiori
q̄ respicit futurū. s. vtz p̄positū vltēri⁹ nō peccādū: z sic in diffinitione p̄nie de ly
cōmittere intelligit q̄ ad p̄positū p̄niē cū peccōz penitet. Nō em̄ ad verā p̄niā
requirit q̄ aliq̄s vltēri⁹ nō peccet sicut aliq̄n in sermonib⁹ ad p̄lm lat⁹ explicat
ulmus: qz nō est de essentia alicui⁹ rei aliqd̄ futurū. Vñ sc̄us Tho. in. iij. li. sen
ten. di. xliij. vbi mouet dubiū: Vtz de rōne vere p̄nie sit vt vsq̄ in finē vite cō
tinuet: dicit sic. Illud qd̄ futurū est nō p̄t esse de substantia vel de integritate
alicuius p̄teriti nisi fm̄ q̄ est p̄sens in apprehensione vel in volūtate: qz p̄tus q̄n
tū ad habitū nō expectat aliqd̄ in futurū. habitus em̄ p̄teritis est de reb⁹ p̄manē
tib⁹ nō de successiuis: vnde totā p̄fectionē suā habet simul in instanti q̄ tota sit
in vnū actū p̄t effluere: qz actus sunt similes habitib⁹: vt dicit in. iij. li. Echi
corū. Et sic qd̄ futurū est nō est de integritate vel essentia penitētie. Hec Tho
mas. Ille ergo auctoritates Augustini: Ambrosij: Chrysostō. Isidori: Gre
gorij: atq̄ alioz doctorū sanctorū: q̄ habent de pe. di. iij. Ille. z ca. Inanis. z ca.
q̄ admissa. z cetera q̄ vident dīcere q̄ nō est vera p̄nia: sed inanis cū q̄s iterum
peccat: sic debent intelligi. Quia vel referunt ad idem tēpus q̄ q̄s penitet: vt
exponit Raymūdus: puta peccōz dolet de cōmissio: sed nō p̄ponit abstīnere. Vñ
si vere peniteat dicit p̄nia inanis recidūdo: qz tūc peccōz p̄iūat sine seu fructu
eius p̄pter peccm̄ supueniēs. Et idcirco ad verā p̄niā nō requirit q̄ hō vltēri⁹
nō peccet: sed oportet habere verū p̄positū abstīnēdi a peccato pro tēpore futu
ro. Vnde Lactātius in. vj. libro diuinaz institutionū. ca. xliij. sic ait. Deus em̄
purgari hoies a peccatis maxime cupit. Ideo qz agit penitentiā iuber. Agere
aut penitentiam nil aliud est q̄ profiteri z affirmare se vltērius nō peccaturū.
Hinc diuus Hieronymus in epistola ad eum qui se dicit penitentem: epistola
incipit. Ad te surgo hominem: vbi ita inquit. Penitentem hominem dico
qui plangit quod fecit malum: z rogat dominū vt etiam nō faciat qd̄ admise
rat. Penitentē hominē dico qui diebus ac noctib⁹ ingemiscit z peccata sua ele
moyntis redimit. Penitentē hominē dico qui post cupiscētiās suas nō vas
dit z a volūtate sua se prohibet. Penitentem hominem dico qui bonū diligit
quod ante neglexit: z quod fecerat malum obliuiscit. Hec Hieronymus. Pro
pterea Chrysostō. in sermone de penitētia sic ait. Vera penitētia respuit aqua

Diffinitio
p̄nie.
Duplex
act⁹ p̄nie.

De bona volūate Fo. CVI.

Vicia: horret luxuria: fugat furore: firmat amore: calcat supbia: excludit inuidia
conteret lingua: mores componit: malicia odit. Perfecta pnia cogit peccore libere
sufferre oia. Angustat^o vltro adicit. castigatus gratias agit. prouocat^o tacer:
exasperatus blandit. In eius corde contritio: in ore confessio: in opere rota homi
litas inuenit. Hec Chrysostomus. Ex dicitis patet qd vere penitens debet esse in vero ac
firmo proposito abstinendi a peccatis.

Qui habet deliberatā volūtatē nō peccādi pōt dici bñs.

Quicumq; ergo fuerit in tali proposito cauendi pro tempore futuro habet pro
culdubio in se thesaurū infiniti valoris et felix ac beatus dici potest: in
q̄ta illud psal. xxxj. Beati quoz remisse sunt iniquitates et quozum tecta
sunt peccata. Intellige qd contritus est bñs in spe et si nō in re. Tante quippe
virtutis ac meriti est deliberata voluntas abstinendi a peccatis: vt si aliquis
moreret in tali proposito sine confessione: sola p̄tritione saluabit: nunq̄ tamē
saluari poterit sine proposito implicito vel explicito cōfiteendi/sacris faciendi/et ab
stinendi. Et qd est longe prestantius: tanevehemēte posset esse peccati disp̄
centia et inhestitio mentis ad deū quādo mens hominis auertit a peccato qd non re
manebit obligatio ad aliquā penā: vt inquit sanctus Tho. in. iij. lib. cōtra gen
tiles. ca. clviij. Sed per oppositū. Ille qd nō habet verū propōsitū abstinendi a
peccatis pro tempore futuro: nunq̄ erit gratus deo etiā si ageret omnē peniten
tiam mundi: nec per cōsequens poterit remissionē consequi peccatorū suoz: qz
soli cōtrito remittunt peccata. Et quo patet qd multi dānant: qui t̄modo la
bīs dicūt: dñe miserere mei. sed corde polluti sunt et immundi habētes deside
riū peccandi. Quib; aut veritas. Hic plus labijs me honorat cor aut eoz lon
ge est a me. Hi profecto sunt tales regi Antiocho qui de peccatis suis vehemen
ter dolere videbat qui etiā multa promisit se facturū ob reuerentiā dei: vt pa
ter. ij. Macha. ix. ca. Sed qz ore t̄m erat humiliatus: ideo veniā a dño non fuit
p̄secutus. Quapropter dicit ibi in textu. Orabat scelestus dominū a quo miser
cordiā nō erat cōsecuturus. Sic patet legitimus de Saule rege israel qui rep̄
hensus a samuele dixit. Peccauit: qz preuaricatus sum sermonē dñi: vt dicit. j.
Regū. xv. ca. Sed nec ipse veniā obtinuit eo qd simulate locutus est. Ore qui
dem humiliter videbat: sed corde superbus fuit iudicatus. Expediit ergo vt qui
veniā a domino cōsequi desiderat rectitudinē iusticie teneat. Exemplo sanctiss
simi regis Dauid: Qui redargutus a Nathan p̄pheta puro ac sincero corde Vere cō
dixit: Peccauit dño. At subito audire meruit. Dñs quoq; transtulit a re pecca trit^o debz
tū tuū non morieris: vt patet. ij. Regū. xij. ca. Vere mirabile dicitur. Saul cla
sequi dauid: peccauit. Idē clamat dauid: et tamē solus dauid veniā cōsecutus est. Quā uis.
rum ad naturā ambo hoies: quantū ad dignitatē ambo reges israel: ambo a
samuele in reges consecrati. Ambo clemēter admoniti. Que ergo obsecro ran
ta diuersitas: Nisi qz dauid vere cōtritus et humiliatus ea qd ore expressit re
ritatē. Idē dici pōt de duob; latronib; cū christo crucifixis qui eandē penā su
stinuerunt: sed nō eundē finē cōsecuti sunt. Hinc Hieron. et allegat a Thoma
in catena aurea super Marcū sic ait. Cum iniquis veritas deputata: vnū re
liquit sinistrū: alterū assumit dextrū sicut in die iudicij faciet et simili crimine
tam dissimiles sortiantur vias. Alter antecedit petrum in paradiso: alter Judā
in inferno. Confessio breuis vitam adq̄siuit longā. Et blasphemā finitā pe
na plectitur eterna. Hec Hieronymus. Quāte etiā virtutis atq; efficacie sit de cia cōtri
liberata volūtas abstinendi a peccatis patet multipli. i. exemplo. Nā legitimus rōis pro
de quodā sancto eremita Paulo nomine qui ex particulari gratia sibi data a bat̄ m̄tri
domino: potuit videre aliquando statum hominis interioris quantum ad antipl̄i. i. exē
mam. Hic semel vidit peccatorē quendam intrare eccliam et angelum bonum plo.